

r900
v.3

LBI
140310

Hamcasef

3:21

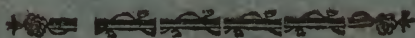
L. Seligmanns.

138

ה מ א ס ף
לשתי תקופות האחרונות
מ ש נ ח

ה ת ק מ ו

Mit einer deutschen Zugabe
z. Vogen.

Königsberg, 1786.

gedruckt bey Daniel Christoph Kanter,
Königl. Preuß. Hofbuchdrucker.

לוח

הטעת אשר נכלו הכסף דפים האחרונים מהמאסף לשנה הזאת .

ג י ס ז

קרא	שורה	עמוד
אופן	סג	קכד
על	ט	קכו
ותועק	יד	קכח
שערט		

א י י ר

יעותד	יעמוד	נ	קלו
כונת	כית	לג	קלט

ס י ו ז

טעה המסדר בסימני הדפים , וז"ל תחת סימון קס"ב עד ס' קע"ו , קמ"ו עד ק"ס . ומוחקשים אנהנו מחקרא להגיה זה תוך ספרו , כי גליג לוח העכתבים אחרי סימני מספר הישר .

משלוח	משלוח	קסג (קינז) יא
תתרונוס	תתרונוס	קעג (קנו) כז

א ב

יס	כז	יג	קפ"ה
----	----	----	------

לוח

מכל השירים והנופתים הבאים בדרך השני מהמאסף לשנה הזאת עם שמות המחברים .

אפרים לונאטו	שיר על חדש האביב עמוד קיג
יוסף בר"ה בר"ג	רעיוני איש בעלות שחר קיח

משלי

ה מ א ס ף

לחדש ניסן תקמ"ו

~~לחדש ניסן תקמ"ו~~

א

שירים

שיר על חדש האביב כעתק משירי המשורר הארטא"ליאני
מעטעו"טאזיא משורר הקיסר יר"ה, ע"י
הרופא החכם המשורר מוהר"ר אפרים לוצאטו
היושב כעת בלאנדן .

הן האביב הגיעה
ביפי צלמה פירחת :

הן רוח חן ונחת
בנצנים צחקרה .

עלים לעצים שבו ,
שב החציר לאחה ,

אף

ח (פ)

אֶךְ כְּלוּתִי לֹא נָחַו ,

שְׁלוֹת לִפִּי רָחֲקָה .

* * * *

בְּשׁוּבִי אִשׁוּ הַשָּׁמַשׁ

בְּדָר יִמָּסָה הַקָּרָח ,

חֲמַדַּת כָּל־צִיץ נִפְרָח

סָבִיב סָבִיב יִצְמִיחַ .

* * * *

נָהַר , כִּי אֶל הָעֵבֶר

כִּלְאֵט מִיָּמָיו יִנְהָקוּ

עִם שְׁקָרָיו נִמְקִוּ

אֶת הַשָּׁפָה יִפְרִיחַ

* * * *

אֱלֹהִים , אֱלוֹנֵי זִזְקָן ,

כִּי בַמּוֹרֵד שָׁרְשָׁמוּ ,

קָרַח כִּי אִזּוּ כִּסְמוּ

מִפְּאוּתָם יִפְלוּ .

* * * *

שְׁדוֹת יִשְׂאֹו לְאַלְף .

צִיִּים הָנָה וְהָנָה ,

עֲלִימוֹ לֹא עַד הָנָה ,

אֶת הָאֲתִים הִטִּילוּ .

**

**

וְדָרוֹר אֵף הִיא מַעֲתָה ,

אֶל קֶן אֲחֹוב מִקֶּדֶם

בָּאָה מֵאֶרֶץ קֶדֶם ,

אֲרָחוֹת יָמִים עֲבָרָה .

**

**

וּבְעוֹד תַּחֲיוֹשׁ הָאֵבֶר ,

פַּח הַנְּטוּי לֹא תִרְאֶה ,

חֲלוֹךְ אֶל מוֹל אִישׁ פָּרָא ,

בְּמַצִּדְתּוֹ נִעְצָרָה .

**

**

גַּם הִרְעָה אֶהְבֵּתִי ,

בָּרָה וַיִּפֹּת הָעֵינַן ,

וּתְרִץ אֶל הָעֵץ .

וּתְיַסֵּב אֶת הַשֹּׁעַר .

**

**

בַּחֹץ יֵצֵא הָעֶדֶר

לְרַעוֹת מִיִּסֵּב כָּל־שֵׁיחַ ;

וְיָגֵחַ הַחֹל יָגִיחַ .

וְהִחֲלֵךְ אֶת הַשֹּׁעַר .

**

**

גַּם הִדְוָה רַב שֵׁיט ,

כִּי שָׁב לַמַּחֲזֵז הַחֲפִץ

בְּצָחוֹק וְרִם וְנִפְץ ,

וַיִּבְהַל וַיַּעַף .

**

**

בְּרֵאוֹת גְּלִים יִשְׁתַּוְּקוּ ,

טוֹב לֵב יִפְרוֹשׁ הַדָּגֵד ,

אֲדִיר יִבִּין הַדָּגֵל ,

לֹא עוֹד יִזְכּוֹר הַזַּעַף .

**

**

וְאַתָּה , רַחֵל ! תִּכְלְאִי

מִמֶּנִּי עֲזֹרַת רִנֵּעַ

בְּמַעַט כִּי זֹאת הִנֵּנִי

אֲשֶׁם לֹא הוּא אֵלֶיךָ ?

רַק אִם חֲפָזִי אֲשׁוּבָה ,

כִּי כָל-מוֹטָה אֲשַׁלִּיכָה ,

לֹא עוֹר שְׁנִית אוֹלִיכָה

הַרְגֵּל בְּכַבְלֶיךָ .

חֲגוּר מִצְנֶפֶת יָרֵק ,

לָתֵת לְשִׁמְךָ תַּפְאֶרֶת ,

הִנֵּה בִיקֶר אֲדִרְתָּ

חֲבִלִי זָהָב הַבִּירִי .

עֲתָה אִם אַתָּה אֲנוּשָׁה ,

הוֹאֲלֵתִי כִי הוֹעֵם

זקם ילמד הפעם ,

כי בוז עבדי קנאתי .

* *

* *

הנה לא ! טובי תסלחי

את רוב שיחי עד הנה :

ותלונותי הן הנה

אות פי חשקי כל תלה .

* *

* *

תבויני , אם תואילי ,

תרציני , אם תכסופי ,

תחמלי , או תקצופי ,

הותם לגבי את סלה .

ב

מכתבים

רעיוני איש בעלות השחר .

החושך לא יכסה עוד ארץ , ערפל וקדרות כסו ,
 בשחר עלה ויפח רוח פייס באף כל , אין עוד
 תנומה על עפעף וסיוה על פנים , הקיפו כל חיתו כיור ,
 ושון השמים עוז קנו , שוכני כד בין גלים ותחת תומור
 ומירות

ומירות יתנו, עדרי צאן יבקשו מרעה, ואיל חקפו על
 הגבעות, גם אריה ישאב, דוב יכהם וכפיר יתן קולו;
 ממוענותם ילכו לבקש טרף ולמצא אכל לבפש. אף אנכי
 רחוק מתשאות קריה, והמוון עיר (כי מה חפני בס בטובם
 ובנאום? ומה יעני כי אהיה כאחד מיושביהם? הקריה היא
 מושב הנאום, בה תעוז הקנאה, תמשול הרמיה; ויושביה
 חסירי טוב; זהב ימלאו אוזרותיהם, ובתיהם כסף, יאספנו
 כחול פז, וכחוננו חזות כס; אך כס לא יריוו קרגס, כס
 לא יתשאו, אחיה לא ידעו וזהבת איש כעלמה מהם, אם
 לבצע כסף, ברית רעים אבזה, ועבותות האהבה חתו נשברו,
 איש את דעהו עקוב יעקוב, יגזלו אף ירמאו, ילשינו אף
 ידברו שקר. אמאם בדרלס, אבזה עשרם, וייטב לי מלכותי
 מחלמנותיהם, אהלי מהיכלי עונג.) הבוקר אור ואנכי קן משכתי,
 שמה וטוב לב הלכתי על השדה, מיה מתוק ריח הדודאים!
 ומה נעים לראות כפרוח השושנה! על נאות דשא אשב ועיני
 הולכים ותרדים כל הכרם. השנוימה אביט, מה באו תארם!
 מה מואד גדלו! ארעם ורחבם מי יגידם? אראה ועיני לא
 תכילם: על הארץ אשים פני, וזהה חיות ורמש אין מוספר,
 כל איש ימצא מחיה לבקשו, כלם מליאי ששון וגיל; זאת
 התבוננתי ואחרי שוט מחשבתי, ואמר: אך ה" אלהים הוא
 יוצר כל היצורים הכל יכול את כל ברא ועשה, תכן שמים
 בחכמה, יסד ארץ על עמודיה, מוטיא במוספר כל צאן
 הכבשים וקופר החול על שפת הים; מיה טוב לאדם כי יבן
 חלה, כי יתחכם לידע את בוראו להתבונן את מעשיו ולחקור
 כל פלאי הטבע! — דעו בדיני וקציני עם! היושבים
 בטירות ובהכלים שוכנים על נוטות סן עד מאי היום בחיק
 רעיתיהם, מלובשים בגדי שש ורקמה, אוכלים מעדני מלכים
 ואין קנה למאכלם, שותים יין מורקח בבל מיני מרקחים וכשמים
 במים, מבלים ימיהם בשחק ונחמק, בל היום דודים יבקשו
 ואחרי האהבה ירדפו, דעו! כי עוד לא ידעתם את הטוב,
 שוט ועמל כל תענוגותיכם אין שמחה בשמחת איש מחקר
 ומתבונן, צמא לדעת, גם יצוא די רעות צמאו, הוא לנדיב ישחק
 ובקצין עם יתקלם, כי המה רעים ימיהם, דחנה תשמה
 אותם וכעם חלקם, גם המה כגושים ומוכים, כל מלי וכל
 מדוב עליהם יתחברו; והוא חפשי מדאגה, ברוי בל העם,
 זכאב לא ידע, מנת חלקו טובה בארץ וגורלו נעים. פה
 אשב משתומם ושומע קול התור, מכנר לי בני המכה הנגה והגו,
 משיקות בכנניהם ונושקות אשה אל אחותה. שם בין עפאים
 הערף

העוף בשיר ימלא פיהו, יתן תודות לאל, ויומר
לאלוהיו — — לכה נא ידידי! ושר לי בשירך, אהב
אנכי את גניבותיך מגניבות ככל וחליל — למה תדום תחרים
פתאום? למה תנוסון חיתו ביער? למה כווד אתה,
יונתי! תחביא בנקיק הסלע? מה ראיתי? גם אנכי חרד
ולבני ירגו, השמים התקדרו בעבים, גשם וברד נכלו,
אין כח בעצמי ונוע אתנועעה, השמים האירו, קולות
אדירים וקול רעם אשמע, אהה! כי נדמתי, אנה אברח?
האלה בוערת, תחיל הארץ, והאדמה תחת תרגו, אהה!
כי אפס כחי ונפשי כדונג נמוכה חדרה גדולה אחותני, על
פני ככלתי ואדום. פתאום בא רוח קדים ויפין ענני חושך,
קול הרעם לא נשמע עוד וברקים לא אמרו הכנו, קטטה כל
הארץ בהמונת וחיות פחדו רנה לקראת בא השמש ושמתו אל
הוד ונונה המרסה, הנונית מן ומסד במתק ממורה; אף
אנוכי קאתי מחלומי, וכעובר על ים עת יבהס בעברתו, יהמו
ויתגעשו מימיו, יחמרו גליו והאניה פעס עד למרום תגיע
ועל מפלגי עב תתנשא ופעס ממרום במזלות ים תפול ועד
מותחת לארץ משלכת, יזעק ויילול האים ובצרת נפשו מר יבכה,
עד כי ישתוק הים מנהמו וחדל הפחד ורוגו אין, ילך בשלום
אל ארצו ויבא אל מחוץ חפצו, ישמח כי יראה ארץ חדשה
ושמים חדשים יביט: כן קמתי גם אנכי ואראה כל הכבר
מתהפכת לגן אלהים, הארץ המיחלת לגשם רותה את מאמונה
והאדמה צמחה תצנוח ונחית דשא לבשו כל ירק כל עשב,
זאת ראיתי וגיל במלאתי אף עיף ויגע הייתי, עוד לא אכלתי
מאומה ומחוס השמש אנכי צמא; עתה ידעתוך ה" מלכי
וקדושי! מה רבו חסדיך! מה גדלו טובותיך אשר עשית
לבני האדם! קטונתי מלתן תודות לך ומלהלל לשמך; הרוח
נשם אלי פרי נחמד למראה, טעמותיה וקנה גם היא טוב
למאכל. מה נעמות פריי! מה מתקת לחכי! החזקת
ותאמן אותי, כתת פח בנפשי ועצמותי חלצת, בני אדם!
אם תאבו תלמדו לדעת את ה" השכילו את טובו ומסדו אשר
כל יום ויום בלי חשך יעשה לבני האדם, או ככל לבו תחבנו
אותו ותמיד תדבקו בו; אך אל יבכל לבכם לאמר מאותיות
נוראות, ממלחמה ומרעס נדע את ה" בהתפלל אדני
האדמה ועמודיה ירופפו, בנהום הים בתקפו ובגברתו, ישים
ארץ פה לשמנה וברמול למלחה, או בפנות האדמה את פיה
תקיא נחלי גפרית ואש ותשרוף ותחרים כל סביבה, או אם
תהיה מגפה בארץ ודבר ימית פתאם, ואלפים ימותו בלי מובין,
יגועו

יגעו בלי משים, מאלה נכיר את יוצר האדמה ואלהי התבל,
 אך חויל יתשוב כזה וחסר תבונות ידבר באלה, אם יחרד איש
 ויהא ירא לכל תשיגיו הרעה, בשמיון ילך, בלב רגז ינוס
 לקול דמיה דקה, עיניו תמיד המות יראו, יביט שאלו
 מתחת, ונעלמו ממנו מונויות ותבונה לא ידע, יפחד ולא
 ידע למה יפחד, יירא ותמיד בחושך ילך, כזבי מרדך וכאיל
 ידליקו: הניד ינוס אנה ואנה; יסוד הדבר לא יבקש ולא
 תכליתו לא יבח, גם אם ידרוש ויחקור הדבר היטב ככלות
 הפחד, יירא אך אל יאהב את ה'; היאהב ילד את אביו
 או את מורו אם תמיד בשוטים ייסרהו, תמיד עליו קצפו
 ואינו בו יחרה, גם לא יתנו לו אות אהבה ונשיקות ריע?
 גם את ה' לא נאהב אם לא כתבנו כי הוא אל טוב ואהבת
 אלוהים את בניו וכל יצוריו, ירוה אותם מדען ביתו,
 ומטוב אונרו יולא נפשו.

בני אדם! היש עוד ככם איש אשר ישקר בה? ויכזב
 באלהיו? היש עוד ככם איש אשר בקשה

עורף ובמחנה נחוש? יאמר אין אלהים בדרך ובורא התבל אין?
 דובר באלה חסר שכל הוא ואין לו תבונות, לא התבונן חסדי
 ה' ונפלאותיו לא השכיל, בחושך ילך ובאפילה ימשש, כל
 ימי היותו על האדמה לא ראה אור, דרך טוב לא ידע וישועה
 רחקה מנו. אם תבא עליו רעה או אם יחלא חלי ונפל לחשכת
 אוי לבפשו! מה רבו מכאוביו וצומים נגעיו! כל ימי היותו
 על האדמה היו מחשבות כבו ותחבולות בפשו אך לאכול ולשתות
 לשמוח ולהתענג, גם עתה על ערש דוי לא יקוה לראות את
 ה' בחרו החיים ולא יחיל כי יראה בגאותו, בכעס יגוע
 וכדונו ישוב אל עפרו ונאחדה ממנו תקוה ותוחלת אין, כאבו
 אנוש וחליו רע עד כי יאסף אל חדרי מות והיה כלל היה;
 לא כן מות האיש הישר אשר ישם באלהים כסלו ונאמנה את
 אל רוחו ישחק ליום צרה ובמותו יתקלקל, נדקתו לפניו תלך
 ותסלול לו מוקילה לשמים, שם תחיה בפשו, בקהל ישרים
 ותנוימים ישב ושם ישר וצדיק נכח עיניו, ורשע וחוטא רחוק
 מכם. אחי וריעי! יושבי הדרך כלכם! הנובקים האמת
 וחפצים בדעת שמעו לי! אם תראו איש מעול ומרשע אומר
 ה' אכזרי הוא, חפץ במוות בדבר ובמגפה, ואוהב להכות
 ולסער; רחוק ממנו אל תגעו בו! כי הוא סרה ידבר וחרפות
 יגיד פיהו, הוא יסיר אתכם מן הדרך הטוב ושקר ועמל יטיף
 לכם

לכם — — הוי ! לאיש הולך בדרכיו זשומע לתורתו ויגדף
אלהים מנועל ויבזה את כוראיו ; — — וזה" כהיכל קדשו בכל
זאת ירסם עליו כי לא איש הוא ויתקצף וכן אדם ויתרגו, לא
יסגיריהו ביד המות גם לא אל שאל יורידיהו אף לא יוליכיהו
במחשכות, אך ישלח אליו אנשים אשר דברו בפייהם, המה
יורו אותו בדרך הטוב ויסירו ממנו תהפוכות לבו, ישכחו עליו
רוחם עדי יביאיהו אל ארץ עיפתי, ונאפילה לאורה ויציאיהו •

יוסף ברי"ה בר"ן •

משלי הערב

פרק ב'

מדבר מעניני מוסר •

אם אין לאיש מוסר מרפה כל צער

לא יראה אור, סגור יהיה השער ! —

מי אתה, אדם ! אשר תנאף על חכמתך ? מדוע
תתפאר במעלות אשר במחיר בכור קנית ?

ראשית חכמה לדעת שלא תדע, ואם חפצת שלא תחשב
לאויל בעיני אחרים, הסר ממך האולת,
לחשוב את עצמן לחכם •

בעלמיה יפיקים תעדי מלכוש כבוד ללכת הצנע : כן
בזהג במוסר השכל תפארת חכמה •

דברי מי חכם ירימו בונה האמת : יפלה מליו, על
כן שטותיו יאלו •

לא

קב

לכח על דעתו ; אך יכלם ענת דעהו , וממנו
יניע לו תועלת יותר .

* * * *

יסיר חזנו משמוע תהלה לא נאוו לו ; ובוז אחרת
לנלות חת ערכו .

* * * *

כצעף יגדיל היופי , כן מנל מוסרו נדקותיו וזכירו .

* * * *

התבונן את איש הכסיל : יעטה גאון , עיניו ככל
נופות , יהלך להראות את עצמו , ויבקש
תמיד להיות מופת לרבים .

* * * *

ילך בקלות ראש : וזעזעו כזו יביט על חלכה .

* * * *

יעזו מנחו כנגד משרתיו , עדי הכדולים ממנו ישחקו
על גאווה ועל אולתו .

דעת חולתו יבוז , לכד על דעתו ישען , על כן יבוז .

* * * *

רעיו רוח , ומחשבות יכזב הסיתורו לשמוח כאשר ישמע
שנדברים ממנו , ולדבר מעצמו כל היום .

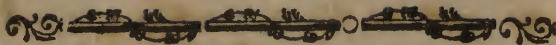
* * * *

בתשוכה כמרצה , ישאף תהלת עצמו , ובאחריתו החנף
ישל נפשו .

חתימה בדרך הסמוך .

גוד יפקד מקומם

ה

בשורת ספרים חדשים

ח ת י מ ה •

והשמחה הזאת — ראשית ברכת הטוב — תשטוף הלכות כנחל עדנים ותשקה את נטיותיהם היקרות ותשרש שורש לעשות פרי ולשאת ענף, למדשיו יבכר! — וכמו כן יגדל התיעוב להרשעה, וכאשר ככיר גיעולה, ומלחמותה עם החכמה וחוקי אלהים, ונכיר מאולתינו את עומק מוסר הרשעה וכלמוד מזה להתעבה; וכאשר נסתכל בעין תיעוב את פעולות הרשעים ונרחיק מחברתם, אח"כ נשיג רצון מבעולות הנדיקים ונבקש חברתם ונשתדל בלכבינו להדמות אליהם, ועי"כ תגדיל ותפאור הכרת ערך הטוב, כמו פסל מעשי ידי אמן מהיר, העומד מול פסל הנעשה מאמן הדיוט, הנה יגדל העונג בהשגת יופי הראשון ע"י כיסוד השני, ונ"כ בזה חרב האהבה אל הראשון • — ואולם אז פן התיקון שהוא התוכחה היא נ"כ בתחילה מרה כלענה לנפש השומע, ע"כ מוכיח חכם יבנה כרופא מומחא שימתיק תוכחתו במליצה, ובאהבה מגולה יתעטף תוכחתו מסותרת ובאנורי נועם וזאת רוח ונשפה ברורה ונעימה יפתח פיהו, לא כאותן רופאי אליל המוכיחים בשער בת רבים, ומחרפים ומודפים ומלבינים פני חכירם כרבים, בקללות נסות והמוניות — או שנוייראים ומפחידים את העם, וממסים את לבם ע"י שאומרים עונשים גזומאות כמו חיבוט הקבר ומלאכי ועם שולפי חרב אשר בידיהם מחרקי ברזל שוטים ועקרבים, אלה יסרקו בשרם, אלה שברים ימרטו, אלה כתלים בנחירי מוטמם, ואלה יקחו צנינית ראשיהם וכדומה לעונשים אכזורים שבדו על כל עבירה, ויש שבעה מדורי גיהנם ולכלם בשם יקראו כמו שמוכר על זה הענין ספר תפתה ערוך, כאלו האיש הזה עלה שמים, ובעיניו ראה המעשה הנורא, ואח"כ ירד להודיע לבני אדם נפלאותיו אשר ראה, ומי פתי יבור הנה להאמין לסכלות ושטות אשר יוליד הדמיון המטעה או תחבולות חכמים בעיניהם להתעה את לב

לב ההמון להפחידם או שכוונתם בזה לעשות לעצמם שם בארץ
באלו חסדו בחפנם כל הנסתרות, לבד הנגלות כל ידעו —
ובזה לא יש תועלת כלל, כי קיראה והפחד אינם עושים רושם
כ"א לפי שעה, וכאשר יעבור רשמי זכרון העונש וחלף רוחו
ואשם ככתחילה, כי לא יזכור עוד העונש ולא יעלה על רוחו,
ולא יכנסו דבריו בלבבו להשתקע כ"א לגור — ועוד כאשר
ילמדו הנסיון שהעונש אשר כפי דבר המוכיח ראוי לבוא על
העבירה זו, שעבר עתה ולא בא, אז יאמר אך הכל כל
דברי המוכיח, וכסיל אנכי שמעתי וירחתי נפשתי ועי"כ
יבוא אפילו לשכל מילים, ויקשה לבו ליעז ערפו ואין לו תקנה
אח"כ לגמור, ולא כן מעשה מוכיח חכם, כ"א ידרוש אחרי
החקרון ויגלה ההפך לו, ואח"כ יודיע תעלומות התרופה,
במה שיוכל לתקן, ובנתיב הזה הלך המחקר המוכיח בסכרו
זה, וקנה שם טוב לעצמו אשר העיר לבבו והתנדב אל המלאכה
הגדולה בענין החינוך ומי יתן ויוסיף אומץ להוציא לאור את כל
אשר בכתובים אתו מפני שהענין הזה גדול מסולא מאוד, ויש
בו תועלות הרבה עד שכל מה שיכתוב מזה לא יהיה למותר,
והשומע ישמע והקדל יחדל ודי לו בהגמול הזה שימלא אפילו
רק אחד שיטה לו אומץ, אף שבלעדיו עוד שרידים אשר קוראים
על האמת ועל האדק, המה יכירו וידעו ערך מעלת חבורו,
וירימו קרנו בכבוד.

ועתה

אנוכף ידי לחוות דעת במהות החיבור ועניינו,
לעבור משער אל שער ולבוא במשפט על כל נעלם.

שר אחד

היה אוהב החכמה, ויעבור קול בכל ארץ ממשתלו,
לאמור, מי האיש החכם ונבון דבר, יבוא
ויעמוד לפני השר, וארוחתו ארוחת תמיד יותן לו מאתו כל
ימי חייו. ויאספו אליו חכמים רבים, וישמח השר בהם,
וימתיק אתם סוד, בעת ההיא בא לפני השר אחד השרים
הראשונים ושמו כועס, ויהי אתו ממתיק כוד בעדני נעימות
המדומות, ויסתיהו להתחבר את התענוגים ולענוג החכמה
ויאות השר לעצת כועס, ויזו לקבץ את כל צבא הנעימות
ויעמודו ולכניו, וימהר כועס לעשות כדבריו, ותדבק נפש
השר בכל תענוג וכל אשר שאלו עיניו לא אצל, ואת החכמה
ודורשיה לא זכר וישכחיה. ויהי מיום לכת השר בעצת כועס,
ויתפל, משמן בשרו ירזה, עיניו החלו כהות, וידע השר
כי יד העשונה היתה בעוכרו, וינחם מאשר עשה, וישלח
ויקרא

ויקרא לחכמיו, לאמור חפשו נא רפואה ותעלה, אולי תוכלו
הועיל. ויענוהו הן לא למדנו מולאכת הרפואה, ומי זה יעני
רפוא לאיש נחלה והוא לא למד החכמה הלא ירנח את רעהו
מבלי דעת. ויען השר ח"כ איפוא ראו אולי יש בכס מי
יודע ברפואת הנפש, כי ידעתיו אם תרופח נפשו מתחלואיה
אף בשרי ישכון לבטח, ויענוהו ניעצך נא ויהי אלהים עמך;
יארונ נא השר מליצה להמדברי יען עמו ענו ותושיה במהות
הנפש, ועתה חושה וה" יצליח דרכך. ולא אחר השר לשלוח
אגרת אמריה תאמר אשר הוא מת מתהפך כל ערס דוי, ותעזק
במכליה על נפשו כי שוכנה, ותתיפח חנא רפא נא לה, והגיע
לו המענה נומנו, שיפיק רנונו וימלא משאלותיו, ועל כן
שלח לו את ספרו מומנו יראה וכן יעשה לתת מרפא לנפשו
שוכנה למען יהיה ערוכה ושמורה בכל, ויכנסו הדברים בלבו
לעשות פעולתו הנקווה, שכל את ידיו לחלקם בפרקים ושערים,
חה תוכן ענינם.

שער א" פרק א" בו יבאר מספר חלקי הנפש ומספר
הכחות אשר לכל חלק, ויבאר שכל
תכונות הנפש קשורות זו וכלל זה לעונות זה עשה אלהים, וכמו שיש
בנוף איכויות ומוצאים שונים, כן יש בנפש כחות שונות.

פרק ב" יבאר חמשת חלקי הנפש, וכחות כל אחד מהם.

— **ג"** יעיר אוון לשמוע בלימודים שהשכל נחלק לשטים
שהם עיוני ומעשה, והעיוני נחלק למורכב ופשוט,
והמעשה יוחלק למלאכותי ומדותי ויבאר ענינם בארוכה.

— **ד"** יבאר כחו וראשית אונו של השכל.

— **ה"** יבאר ההבדל שבין תכונה למדה.

— **ו"** שראוי לאדם הישר להמליך הכח השכלי על כל כחותיו.

שער ב" פרק א" יבאר שכל המדות חשתלשלות זו מזו,
שכל מדה יש לה הפכה ויורה ההבדלים
בין שמות הכרדפים אשר לקצת המדות.

— **ב"** יבאר קושי מציאות ראשית התכונה לכלם,
ולאחר יגיעה רבה הכינה וגם חקרה שהיא
הבמירה והחפץ הבאה מסבת טוב ורע.

ובל

ובל אלה השערים שהקדים, הם לבד כרמות הכנה
והצעה למה שיבוא אחריו, וזמקאן והלאה יבאר
עצם גדרי המדות בריאותם ופולחנם ורפואתם •

שער ג' פרק א' יבאר ממשלת כחות הגפש בגידה נסיכיה ונבאיה •

שער ד' פרק א' יבאר מדות התקוה וההכדל בין נרדפיו •
— ב', ג', ד', ה' יבאר מדת הפחד והיראה
וההכדל שבין נרדפיו ורפואתם •

שער ה' פרק א', ב', ג' יבאר מדת הכטחון, ואיכותיו,
והפכו היאוש ורפואתו •

שער ו' פרק א', ב', ג', ד' יבאר מדת ההסתפקות חלייה
ורפואתה •

— ה', ו' יבאר מדת העוני והרחבה •

שער ז' פרק א', ב', ג' יבאר גדר ומדות השמחה אשר
פי שנים לה ברוחני ומומר •

— ד', ה', ו' יבאר מדת העצבות בריאותה
ומליה, וההכדל שבין נרדפיו •

שער ח' פרק א', ב' יבאר תכונות השחוק חלייה ורפואתה •
— ג' יתן את קולו בבכי לבאר חלייו ורפואתו •

שער ט' פרק א' עד יא יבאר מדת האהבה והשנאה •

שער יא' פרק א', ב', ג' יבאר מדת התשוקה וגיעול •

שער יב' פרק א', ב', ג' יבאר מדת רחמים ואכזריות •
ד' יבאר מדת ההתרצות •
ה' יבאר מדת התשובה •
ו' יבאר מדת הכעס והנקמה •

שער

שער יג פרק א, ב, ג, ד יבאר מדת הכניעה והנחמין.

שער יד פרק א, ב, ג יציג גבולות הענוה ויבאר מראות
גנעי הגאווה.

בסוף הספר מביא עוד פרק א אשר יקרא בשם מספר
הנפש, ובו יבאר חדשות להבין מציאות נפש
האדם והשאריות, ולאמתה במופתים נאמנים והיקשים שכלים,
הלקוחים מספר שכתב נר דורינו החכם הפלוסוף הקדוש כ"מוררר
משה מדעסוויא בשמחו צרורה בצרור החיים! והדברים שהביא
כאן המה לבד דמות ודוגמא ממה שידבר בארוכה בעצמות הספר
אשר יבא לאור עולם לחלק שני מזה ספר המדות, והמבקר
לא יוכל להתאפק, לגלות כסיפת נפשו על הוה, ומאוד כמה
וכלה שערו ולכבו שימחר ויחיש מעשהו להוציא לדפוס, החלק
השני הזה אשר יקר מאוד לכל משכיל.

החיבור הזה בכללו אין בו כפתל ועקש, זולתי שערכוב
דבריו, ונטה עליו קו תוהו שכלל דרוש ומליצה
קבלה ופלוספיא הכל בערכוביא, ולא העריך את מחשבותיו
בשפת ברור לסדרם בסדר כנון, וגם לפעמים עזב המחבר
לדבר צחות, כמו מי שיבקש בהטיה, או נכזה סרה תלונוה
המקשים עצמם לדעת, למה לא ביארה התורה השאריות
הנפש וכדומה לשונות מסורסות בדרך חידוד שאמנם אינם לכבוד,
מפני שהקורא אותם כפי המוכן בהשקפה ראשונה תתפעל נפשו—
ויען ויביען לב המבקר תמים עמו, וכבוד המחבר גדול בעיניו
מאוד, על כן ביותר יבקש מאתו שירגיל את עצמו לדבר
בלשון נקיה ועל הסדר, וכפרט בחלק השני שחפץ לדפוס
שדבריו אשר ידבר צריכים להיות זכים וברורים כי לא דבר קל
הוא לדבר על הנפש ומדותיה, ולהשכיח שאין גלי המבוכות
בעיני ההשארה, על כן ליוקר הענין יבחר לעצמו שפה ברורה,
עט סופר מהיר, כי דק המליצה לפניו יהלך וישם לצחות פעמיו.

מ" — ב" .

